

Grundlæggende programmering

15 sider i alt

4 timers skriftlig prøve fredag den 9. januar 2004 kl 9:00 – 13:00

Alle skriftlige hjælpemidler er tilladte til denne eksamen, men ikke elektroniske.

Besvarelsen bedømmes efter 13-skalaen, vægten af de enkelte opgaver og spørgsmål er angivet i parentes i overskriften.

Det tilrådes, at du læser hele opgavesættet igennem inden du begynder løsningen af det.

1for-sætningen (5%)	2
1.1Hvad udskriver følgende stump kode? (5%).....	2
2Fra do-while til while (5%)	2
2.1Omskriv følgende do-while-løkke til en ækvivalent while-løkke (5%).....	2
3Referencer (5%)	2
3.1Hvad er output? (5%).....	2
4Klassen Billet -- Statiske felter og metoder (15%)	4
4.1Skriv konstruktøren til klassen Billet (10%).....	5
4.2Skriv metoden toString() til klassen Billet (5%).....	5
5Klassen FileUtil -- Exceptions (15%)	6
5.1Skriv metoden check i klassen FileUtil (15%).....	6
6The *+Game -- Hændelser og GUI (15%)	7
6.1Gør klassen interaktiv (15%).....	7
7Bibliotekssystemet (20%) -- arv og polymorfi	8
7.1Skriv klassen Bog (5%).....	8
7.2Skriv klassen CD (10%).....	9
7.3Skriv klassen SerieBog (5%).....	9
8Kunde og sælger (20%) -- datastrukturer	10
8.1Skriv klassen Sælger (10%).....	10
8.2Skriv klassen Kunde (10%).....	11
9Bilag 1: Uddrag af dokumentationen for klassen java.io.FileReader	13
9.1Konstruktøren FileReader.....	13
9.2Metoden read.....	13
10Bilag 2: Kode til EventFrame	14

I opgavesættet er det brugt følgende notation og formulering:

ÿ "?" repræsenterer kode, der ikke er vist. Du kan bruge samme notation i din bevarelse

ÿ "udskrivning på konsollen" betyder udskrift ved hjælp af `print-` og `println-`metoderne fra `System.out`-objektet

Kommentarer i ramme er løsningsforslag – der kan være andre løsninger, som er (mindst) lige så gode.

1 for-sætningen (5%)

1.1 Hvad udskriver følgende stump kode? (5%)

```
char c;
for (int i = 0; i < 4; i++) {
    if (i == 2 || i == 4) c = + ; else c = ;
    System.out.print(c);
}
System.out.println();
```

---+-

2 Fra do-while til while (5%)

2.1 Omskriv følgende do-while-løkke til en ækvivalent while-løkke (5%)

```
int i = 0;
do {
    System.out.print(i + " ");
    i++;
} while (i < MAX);
```

```
int j = 0;
System.out.print(j + " ");
j++;
while (j < MAX) {
    System.out.print(j + " ");
    j++;
}
```

3 Referencer (5%)

Betragt følgende stump kode:

```
String a = "Kofoed";
String b = "Olesen";
String c = "Pilmark";
String d = "Reher";

System.out.println
    ("a=" + a + ", b=" + b + ", c=" + c + ", d=" + d);
a = b;
b = "Enevold";
c = null;
d = a;
System.out.println
    ("a=" + a + ", b=" + b + ", c=" + c + ", d=" + d);
```

3.1 Hvad er output? (5%)

Hvad vil ovenstående stump kode udskrive på konsollen?

a=Kofoed, b=Olesen, c=Pilmark, d=Reher
a=Olesen, b=Enevold, c=null, d=Olesen

4 Klassen Billet -- Statiske felter og metoder (15%)

Klassen Billet er defineret således:

```
public class Billet {  
  
    public static final boolean UDEN_RABAT = false;  
    public static final boolean MED_RABAT = true;  
    private static final int RABAT_PCT = 15;  
  
    private static int antal = 0;  
    private static int sum = 0;  
    private int nr;  
    private int pris;  
  
    public Billet(int pris, boolean rabat) {  
        ?  
    }  
  
    ? //øvrige metoder  
  
}
```

Uden for klassen findes denne kode:

```
System.out.println(  
    "Antal=" + Billet.getAntal() + ", sum= " + Billet.getSum());  
  
Billet b1 = new Billet(100, Billet.MED_RABAT);  
System.out.println("b1: " + b1.toString());  
  
Billet b2 = new Billet(100, Billet.UDEN_RABAT);  
for (int i = 0; i < 10; i++) {  
    new Billet(100, Billet.UDEN_RABAT);  
}  
System.out.println("b2: " + b2.toString());  
  
System.out.println(  
    "Antal=" + Billet.getAntal() + ", sum= " + Billet.getSum());
```

Når denne kode afvikles vil den resultere i følgende udskrift på konsollen:

```
Antal=0, sum= 0  
b1: Billet nr 1 ud af 1 solgte billetter, pris: 85  
b2: Billet nr 2 ud af 12 solgte billetter, pris: 100  
Antal=12, sum= 1185
```

4.1 Skriv konstruktøren til klassen **Billet** (10%)

Konstruktøren skal indeholde kode, der sikrer,

• at feltet **antal** altid indeholder antallet af hidtil oprettede billetter

• at feltet **pris** udregnes som værdien af parameteren **pris** med fradrag af en rabat svarende til **RABAT_PCT**. Hvis fx **RABAT_PCT** er 15 og parameteren **pris** er 200 skal feltet **pris** sættes til 170. Dette repræsenterer billettens pris.

• at feltet **sum** er summen af prisen på alle hidtil oprettede billetter

4.2 Skriv metoden **toString()** til klassen **Billet** (5%)

Skriv metoden **toString()** til klassen **Billet**, således at en returværdi fx kan se således ud:

Billet nr 2 ud af 12 solgte billetter, pris: 100

hvis metoden kaldes på det objekt, der i eksemplet ovenfor referes gennem variabelen **b2**.

```
public class Billet {  
  
    public static final boolean UDEN_RABAT = false;  
    public static final boolean MED_RABAT = true;  
    private static final int RABAT_PCT = 15;  
  
    private static int antal = 0;  
    private static int sum = 0;  
    private int nr;  
    private int pris;  
  
    public Billet(int pris, boolean rabat) {  
        nr = ++antal;  
        if (rabat) pris = pris * (100 - RABAT_PCT) / 100;  
        this.pris = pris;  
        sum = sum + pris;  
    }  
  
    public String toString() {  
        return "Billet nr " + nr + " ud af " + antal + " solgte billetter, pris: " + pris;  
    }  
}
```

5 Klassen FileUtil -- Exceptions (15%)

Klassen FileUtil er defineret således:

```
class FileUtil {  
    public static int countChars(String fileName) throws IOException  
    {  
        FileReader fileReader = new FileReader(fileName);  
        int i = fileReader.read();  
        int count = 0;  
  
        while (i != -1) {  
            count++;  
            i = fileReader.read();  
        }  
        return count;  
    }  
  
    public static void check(String fileName) {  
        // denne metode udskriver antallet af tegn i filen "filename"  
        ?  
    }  
}
```

Metoden `check` udskriver på konsollen en meddelelse om den fil, hvis navn er parameter til kaldet:

• hvis filen findes skriver metoden antallet af tegn på konsollen

• hvis filen ikke findes, eller hvis der er andre problemer med åbning og læsning af filen udskriver metoden en meddelelse om dette

Antag at filen `yes.txt` findes og at filen `no.txt` ikke findes. Da vil kodestumpen

```
FileUtil.check("yes.txt");  
FileUtil.check("no.txt");
```

på konsollen udskrive

```
Tjekker yes.txt: 101 tegn  
Tjekker no.txt: findes ikke
```

5.1 Skriv metoden `check` i klassen FileUtil (15%)

Metoden `check` skal ikke selv åbne den fil, der skal undersøges, men benytte sig af at metoden `countChars` kan gøre dette. Denne metode indeholder metodekald til et objekt af klassen `FileReader`, beskrivelsen af disse metode kan du se i bilag 1.

```
public static void check(String fileName) {  
    try {  
        System.out.print("Tjekker " + fileName + ": ");  
        System.out.print(" " + countChars(fileName) + " tegn");  
    } catch (FileNotFoundException e) {  
        System.out.print("findes ikke");  
    } catch (IOException e) {  
        System.out.print("noget gik galt ?");  
    } finally {  
        System.out.println();  
    }  
}
```

```
}
}
```

6 The *+Game -- Hændelser og GUI (15%)

I bilag 2 findes koden til en klasse `EventFrame`, der viser vinduet "The *+game". Dette spil går ud på at få `current`-tallet til at ramme `target`-tallet:

- hvis der klikkes på knappen "`*2 +1`" vil `current`-tallet blive ganget med 2 og få lagt 1 til
- hvis der klikkes der på knappen "`*2 +0`" vil `current`-tallet blot blive ganget med 2
- hvis det klikkes på knappen "reset" vil der blive genereret et nyt `target`-tal mellem 0 og 100 og `current`-tallet bliver sat til 0.

Hvis `current`-tallet rammer eller bliver større end `target`-tallet er spillet slut og det skal ikke reagere på klik på de to venstre knapper.

Spillet er i koden repræsenteret ved klassen `Game`, der ser således ud:

```
public class Game {

    private int current;
    private int target;

    public Game() { reset(); }

    public void muladd() { current = current * 2 + 1; }
    public void mul() { current = current * 2; }

    public void reset() {
        target = (int) (Math.random() * 100);
        current = 0;
    }

    public int getCurrent() { return current; }
    public int getTarget() { return target; }

    public boolean over() {return current >= target; }

    public boolean hit() {return current == target; }
}
```


6.1 Gør klassen interaktiv (15%)

Den kode til `EventFrame`, der er vist i bilag 2, er ikke interaktiv, det vil sige at den ikke reagerer på klik på tasterne. Tilføj den kode til `EventFrame`, der får den til at reagere på klik som beskrevet ovenfor.

7 Bibliotekssystemet (20%) -- arv og polymorfi

Et bibliotek ønsker at udvikle et it-system der gør det muligt for lånere at søge efter materiale. Materiale der kan udlånes udgøres af bøger og CD'er. Alt materiale har et id-nummer (som kan repræsenteres som et heltal). Derudover har en bog en forfatter og en titel, mens en CD har en en titel og én eller flere kunstnere.

I it-systemet tænkes alt materiale beskrevet i den abstrakte klasse `Materiale`. Denne klasse stiller en metode

```
boolean match(String s)
```

til rådighed. Det er tanken, at denne metode returnerer værdien `true` hvis det pågældende stykke materiale matcher strengen `s`, ellers returnerer den værdien `false`. En bog matcher en streng `s` hvis enten bogens titel eller forfatter er lig med `s`. For eksempel vil en bog med titel "Eventyret om Ringen" og forfatter "J.R.R.Tolkien" matche både søgestrengen "Eventyret om Ringen" og strengen "J.R.R.Tolkien".

Tilsvarende matcher en CD en streng `s` hvis enten CD'ens titel eller en af dens kunstnere er lig med `s`. Hvis titlen er "Classic Jazz" og kunstnerne er "Armstrong", "Ellington" og "Basie", vil enhver af disse fire strenge matche CD'en.

Ud over den abstrakte klasse `Materiale` tænkes it-systemet blandt andet også at indeholde klasserne `Bog` og `CD`, således at `Materiale` er abstrakt super-klasse for klasserne `Bog` og `CD`. `Materiale` er defineret således:

```
abstract class Materiale {
    private int id;

    public Materiale(int id) {
        this.id = id;
    }

    public abstract boolean match(String s);

    public String toString() {
        return "ID: " + id;
    }
}
```

7.1 Skriv klassen `Bog` (5%)

Skriv klassen `Bog`. Den skal definere to felter, `forfatter` og `titel`, af typen `String` og de skal være `private`. Den skal også definere en passende konstruktør samt metoden `match()`.

```
class Bog extends Materiale {
    private String titel;
    private String forfatter;

    public Bog(int id, String titel, String forfatter) {
        super(id);
        this.titel = titel;
        this.forfatter = forfatter;
    }

    public boolean match(String s) {
        return s.equals(titel) || s.equals(forfatter);
    }
}
```

}

7.2 Skriv klassen *CD* (10%)

Klassen *CD* skal tilbyde en metode til at tilføje en kunstner, således at op til 12 kunstnere kan blive tilknyttet en *CD*. Desuden skal klassen definere de nødvendige felter, en passende konstruktør samt metoden `match()`.

```
class CD extends Materiale {
    private String titel;
    private static final int MAX = 12;
    private String[] kunstner = new String[MAX];
    private int current = 0;

    public CD(int id, String titel) {
        super(id);
        this.titel = titel;
    }

    public void addKunstner(String s) {
        if (current == MAX) throw new Error("For mange ..");
        kunstner[current++] = s;
    }

    public boolean match(String s) {
        if (s.equals(titel)) return true;
        for (int i = 0; i < current; i++) {
            if (s.equals(kunstner[i])) return true;
        }
        return false;
    }
}
```

7.3 Skriv klassen *SerieBog* (5%)

Det forudses imidlertid at brugerne af søgefunktionen ofte ønsker at kunne finde bøger, der indgår i en serie, ved at søge efter navnet på serien. For eksempel bør man kunne søge efter "Ringenes Herre" (en serie) og få vist alle bøger i serien, herunder bogen med titel "Eventyret om Ringen" og forfatter "J.R.R.Tolkien".

Derfor udvides systemet med *SerieBog*, en underklasse af klassen *Bog* med to nye felter

• **serie**, som er en streng der angiver navnet på serien hvori den aktuelle bog indgår, for eksempel "Ringenes Herre"

• **nr**, som er et tal, der angiver nummeret på den aktuelle bog i serien.

Skriv klassen *SerieBog*, herunder felter, konstruktør, og metoden `match`.

```
class SerieBog extends Bog {
    private int nr;
    private String serie;

    public SerieBog(int id, String titel, String forfatter, String serie, int nr) {
        super(id, titel, forfatter);
        this.nr = nr;
        this.serie = serie;
    }

    public boolean match(String s) {
        return super.match(s) || s.equals(serie);
    }
}
```

8 Kunde og sælger (20%) -- datastrukturer

I en skitse til system, der skla hjælpe med at udregne provision til sælgere ud fra deres omsætning, er der indtil videre defineret to klasser: **Saelger** og **Kunde**. En kunde er i dette system blot kendetegnet ved sit firmanavn, en sælger er kendetegnet ved sit kaldenavn. I øvrigt gælder, at hver sælger højst har 10 kunder.

8.1 Skriv klassen *Saelger* (10%)

Klassen **Saelger** skal indeholde en datastruktur med referencer til sælgerens kunder, desuden skal klassen ud over konstruktøren have to metoder mere:

• `public boolean addKunde (Kunde kunde)`

- denne metode returnerer `true`, hvis det lykkedes at tilføje kunde-objektet til sælgeren, ellers returnerer den `false`

• `public String kundeliste()`

- denne metode returnerer en tegnstring med en beskrivelse alle sælgerens kunder, idet det kan antages, at klassen **Kunde** indeholder en brugbar `toString`-metode. I den returnerede tegnstring skal de enkelte beskrivelser være adskilt af et linieskift (tegnet `'\n'`).

```
class Saelger {
    private static final int MAX_KUNDER = 10;
    private Kunde[] kunder = new Kunde[MAX_KUNDER];
    private int used = 0;

    private String navn;

    public Saelger(String n) {
        navn = n;
    }

    public boolean addKunde(Kunde kunde) {
        if (used == MAX_KUNDER) return false;
        kunder[used++] = kunde;
        return true;
    }

    public String kundeliste() {
        String s = "";
        for (int i = 0; i < used; i++) {
            s = s + "\n " + kunder[i];
        }
        return s;
    }
}
```

8.2 Skriv klassen *Kunde* (10%)

Klassen **Kunde** skal indeholde en datastruktur, der refererer til objekter af klassen **Salg**, der er defineret således

```
class Salg {
    public final String id;
    public final long beløb;

    public Salg(String id, long beløb) {
        this.id = id;
        this.beløb = beløb;
    }
}
```

Denne klasse er lidt af en udfordring, da den indeholder `final`-variable uden `get`-metoder

Hvert element af klassen `salg` repræsenterer således et salg til en kunde. Bemærk, at der ikke på forhånd kan siges noget om antallet af salg pr kunde.

Klassen **Kunde** skal udover konstruktøren indeholde metoderne

• `public void addSalg(Salg s)`

- denne metode tilføjer et salg til den pågældende kunde

• `public long omsætning()`

- denne metode skal returnere summen af alle de salgsbeløb, der er registreret på kunden

```
import java.util.*;

public class Kunde {
    private String navn;
    private Sælger sælger;
    private Kundetype kundetype;
    private Collection salgene = new ArrayList();

    public Kunde(String n, Sælger s, Kundetype t) {
        navn = n;
        sælger = s;
        kundetype = t;
        sælger.addKunde(this);
    }

    public void addSalg(String id, long beløb) {
        salgene.add(new Salg(id, beløb));
    }

    public long omsætning() {
        long oms = 0;
        Iterator all = salgene.iterator();
        while (all.hasNext()) {
            Salg salg = (Salg) all.next();
            oms = oms + salg.beløb;
        }
        return oms;
    }

    public String toString() {
        return navn;
    }
}
```

}
}

9 Bilag 1: Uddrag af dokumentationen for klassen java.io.FileReader

9.1 Konstruktøren FileReader

```
public FileReader(String fileName)  
    throws FileNotFoundException
```

Creates a new `FileReader`, given the name of the file to read from.

Parameters:

`fileName` – the name of the file to read from

Throws:

`FileNotFoundException` – if the specified file is not found

9.2 Metoden read

```
public int read()  
    throws IOException
```

Read a single character.

Overrides:

[read](#) in class [Reader](#)

Returns:

The character read, or `-1` if the end of the stream has been reached

Throws:

[IOException](#) – If an I/O error occurs

10 Bilag 2: Kode til EventFrame

```
import java.awt.*;
import javax.swing.*;

public class EventFrame extends JFrame {

    private Game game = new Game();

    private JButton muladdButton = new JButton("*2 +1");
    private JButton mulButton = new JButton("*2 +0");
    private JButton resetButton = new JButton("Reset");
    private JLabel targetField = new JLabel();
    private JLabel currentField = new JLabel();
    private JTextField resultField = new JTextField();

    public EventFrame () {
        super("The *+game");

        JPanel buttonPanel = new JPanel(new GridLayout(1, 3));
        buttonPanel.add(muladdButton);
        buttonPanel.add(mulButton);
        buttonPanel.add(resetButton);

        JPanel labelPanel = new JPanel(new GridLayout(2, 1));
        labelPanel.add(targetField);
        labelPanel.add(currentField);

        resultField.setEditable(false);

        JPanel southPanel = new JPanel(new FlowLayout(FlowLayout.CENTER));
        southPanel.add(buttonPanel);
        JPanel northPanel = new JPanel(new FlowLayout(FlowLayout.CENTER));
        northPanel.add(resultField);
        JPanel centerPanel = new JPanel(new
FlowLayout(FlowLayout.CENTER));
        centerPanel.add(labelPanel);

        Container pane = getContentPane();
        pane.add(northPanel, "North");
        pane.add(southPanel, "South");
        pane.add(centerPanel, "Center");

        setBounds(50, 50, 220, 150);
        game.reset();
        refreshDisplay();
        show();
    }

    private void refreshDisplay() {
        targetField.setText("" + game.getTarget());
        currentField.setText("" + game.getCurrent());
        if (game.over()) {
            if (game.hit()) {
                resultField.setText("Spillet vundet");
                resultField.setBackground(Color.green);
            } else {
                resultField.setText("Spillet tabt");
            }
        }
    }
}
```

```
        resultField.setBackground(Color.red);
    }
} else {
    resultField.setText("Fortsæt ...");
    resultField.setBackground(Color.yellow);
}
}
```